

Naročnina za Jugoslavijo:  
celoletno 180 din (za ino-  
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta  
90 din, za 1/4 leta 45 din,  
mesečno 15 din. Tedenska  
izdaja za celo leto 50 din.  
Plača in toži se v Ljubljani.

# TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,  
Gregorčičeva ulica 23. Tel.  
25-52. Uprava: Gregor-  
čičeva ul. 27. Tel. 47-42.  
Rokopisov ne vračamo, —  
Račun pri poštni hranil-  
nici v Ljubljani št. 11.958.

Izhaja vsak ponedeljek,  
sredo in petek

Liubljana, ponedeljek 13. februarja 1939

Cena posamezni  
številki din 1.50

## Problemi pa- sivne Slovenije

Že več ko sto let je, kar mora iti del naravnega naraščanja Slove-  
nije s trehuhom za kruhom po  
svetu, ker Slovenija ne more vse-  
ga prebivalstva prehraniti. Sicer  
je res, da bi se mogla agrarna pa-  
sivnost Slovenije nekoliko zmanj-  
šati, če bi se izvršile vse potreb-  
ne melioracije in če bi se bolj po-  
speševalo kmetijstvo. Žal pa mo-  
ramo ugotoviti, da pospešujejo  
kmetijstvo v Sloveniji le lokalne  
in samoupravne oblasti, dočim je  
pomoč iz centrale silno majhna  
in se skoraj omejuje le na premi-  
ranje živine in razne majhne pod-  
pore kmetijskim in združnim or-  
ganizacijam. Kaj večjega se ne  
stori in zato še vedno doživlja-  
mo, da odnašajo Mura, Savinja in  
druge reke zemljo kmetiskim po-  
sestnikom.

Ker je Slovenija agrarno pa-  
sivna dežela, mora zato gledati,  
da dobi drugod zasluzek, da more  
prehraniti svoje prebivalstvo. Z  
industrializacijo bi to mogla do-  
seči in v resnici se je industrija  
v Sloveniji tudi lepo razvila. V  
zadnjem času pa opažamo, da in-  
dustrializacija Slovenije nazaduje,  
da so se začele industrije seliti  
na jug in da Slovenija v industrijs-  
kem razvoju vedno bolj zastaja.  
Bilo bi napačno, če ne bi priznali,  
da ima del krivde za to tudi Slo-  
venija sama. Tako nekatere obči-  
ne čezmerno obremenjujejo indu-  
strijo, drugod zopet ne skrbe, da  
bi z raznimi ugodnostmi privabili  
industrijo. Še dolgo pa to ni glav-  
ni vzrok, da se seli industrija na  
jug ter v centrum države, temveč  
je ta v tem, ker se iz centra drž-  
ave sistematično dela za indu-  
strializacijo osrednjih pokrajin,  
dočim se za industrializacijo Slo-  
venije nič ne stori, temveč se celo  
pod izgovorom njene obmejne lege  
njen razvoj ovira. Tudi s tem mo-  
ra računati Slovenija in temu pri-  
merno uravnati svoje postopanje.

Poleg industrializacije bi mogla  
Slovenija dobiti nov vir dohodkov  
iz tujkega prometa. V resnici ni  
v vsej državi pokrajine, ki bi ime-  
la za tujski promet toliko pogojev  
kot Slovenija. Toda tudi tujski  
promet se v Sloveniji ne more raz-  
viti in zakaj se ne more razviti,  
je bilo na zadnjem zasedanju ba-  
novinskega turističnega sveta do-  
volj jasno povedano.

Tujski promet je odvisen od  
prometnih zvez. Te pa so v Slo-  
veniji vse prej kot dobre. Naše  
železnice vozijo počasneje, kakor  
so vozile pred desetletji, ker se  
železniške proge ne popravijo.  
Kako pa je s cestami, o tem sploh  
ni treba govoriti. Leta in leta že  
vsa Slovenija soglasno poudarja,  
da je avtomobilska cesta od av-  
strijske meje do Sušaka prvi po-  
goj za razvoj tujkega prometa,  
danes smo po tolikih obljubah na  
tem, da bo ta cesta gotova v pet-  
najstih letih. A še to je optimistič-  
no mnenje, saj smo videli, da je mi-  
sel o zgraditvi železniške zveze iz  
Kočevja proti Sušaku že zaspala,  
pa čeprav je bila zakonjena.

Pozicija Slovenije se tako stal-  
no slabša in vedno je isti vzrok  
tega slabšanja: v mnogo premelem  
zanimanju centrale za potrebe Slo-  
venije, čeprav je na drugi strani  
deležna Slovenija pri plačevanju  
dajatev kar pretirane pažnje. Do-  
čim druge pokrajine napredujejo  
po številu prebivalstva in po svoji  
gospodarski moči, more Slovenija

le ugotoviti, da v tem napredku  
za njimi silno zastaja in da se  
njena pozicija vsako leto slabša.

Vedno pa je vzrok isti, ker cen-  
trala preveč priteguje na sebe in

ne pušča periferiji tega, kar ta za  
svoje življenje nujno potrebuje.  
Ne preostaja zato Sloveniji nič  
drugega, kakor da se bori za zma-  
go samoupravne misli, da bo mo-

gla vsaj z onimi sredstvi, ki so  
njena, delati za svoj napredek in  
razvoj. Ne politična, temveč živ-  
ljenjska nujnost je za Slovenijo boj  
za samoupravo!

ostajanje prirastka v Sloveniji.  
Jugoslavija poveča svoje prebival-  
stvo v petih letih za eno Slovenijo,  
Slovenija komaj v desetih letih za  
eno Ljubljano, oziroma le za štiri-  
deset tisoč.

Nazorno se kaže slika zaposle-  
nosti po letih starosti in poročenih  
članih v podatkih SUZORja, kate-  
re je primerjal predavatelj z gra-  
fikoni Zedinjenih držav, Anglije  
in Avstralije. Iz teh je razvidno,  
da je število porok tesno zvezano  
z napredovanjem ali nazadovanjem  
gospodarstva. Za naše prebival-  
stvo je važno, da doseže vsako leto  
v Jugoslaviji starost 15. let 270.000  
oseb, v Sloveniji 21.000. Od tega  
gre za obnovo odpadlih zaposlen-  
cev 3/4, za naraščanje 2/4, kar je  
seveda različno v kmetijskih in v  
drugih strokah. Po podatkih gre  
1/3 kmečkega prirastka v mestne  
poklice, kar se navadno imenuje  
beg z dežele v mesto. Prav o tem  
pojavu je podal predavatelj docela  
svoje zrelišče, h kateremu se o  
priliki še povrnemo.

Iz številk o novih eksistencah in  
prirastku je razvidno, da naše  
kmečko prebivalstvo narašča, ne  
more pa ustvariti novih eksisten-  
ci, ni več dela in ni več narejenega.  
Po mnenju predavatelja ne gre  
umetno ustvarjati nove kmetije,  
ker ni zemlje, razen male rezerve  
gozda. Že sto let se zato prebival-  
stvo Slovenije več na deželi ne  
množi in če se upošteva ta real-  
nost kot osnovno dejstvo, potem je  
edini naš izhod industrializacija.  
Od izvoza je mogoč napredek de-  
žele.

Za delovno moč važna sestava  
prebivalstva po letih je pri nas  
takale: na sto oseb je 32 otrok do  
14. leta, 7 od 15. do 19. leta, 10 nad  
60letnih, 16 pa poročenih žen med  
20. in 60. letom. Ostalih 35 oseb v  
starosti 20 do 60 let je torej za-  
poslenih z zasluzkom in preživlja  
vse. Za uravnavo brezposelnosti  
je to važen podatek, ker brez-  
poselni laže prebijajo v okviru  
rodbine.

## Katere veje gospodarstva sprejemajo prirastek?

Po predavateljevih podatkih se  
razvoj obrtov kot takih ne da  
umetno dvigniti nad potrebe de-  
žele, zato je tudi število obratov  
zelo padlo po višku v letu 1931.  
Izučevanje mladine je zato treba  
drugače usmeriti, kot pa se je do-  
slej svetovalo. Omejene so tudi  
možnosti trgovine. Že iz tega sledi,  
da je edini izhod industrija.

Za industrijo značilni so podatki  
o zvezi med razvojem plač in raz-  
vojem zaposlenosti, ki sta vzpo-  
redna. Prav tako je očitna vzpo-  
rednost zaposlitve z razvojem iz-  
voza. Med industrijami pa je zo-  
pet pri nas vidno, da ne napre-  
duje kovinska, da so padli denarni  
zavodi, da gozdno-žagarska indu-  
strija ne kaže večjih možnosti. Pač  
pa je mogoč večji napredek v pre-  
delovalni lesni industriji, za kar  
se je premalo delalo. Stalne so  
gradnje nad zemljo in sorodne  
veje, železnice in ceste napredu-  
jejo z javnimi deli, majhen je dvig  
v kožni in oblačilni industriji, v  
gostinstvu in za ženske važni hi-  
gieni. Edina res napredujoča mož-  
nost zaposlovanja je bila v tekstil-  
ni industriji, ki sprejema letno po  
1000 novih moči, in deloma je na-  
predovala industrija kože in kav-  
čuka. Posebej je šteti dvig števila  
hišne služinčadi.

V Sloveniji zaposlimo po zava-  
rovalnih podatkih do 2000 nara-  
šča, 1770 zavarovanih pri OUZD

## Papež Pij XI. na mrtvaškem odru

Smrt papeža je izzvala na vsem svetu največje  
sočutje

V starosti 82 let, potem ko je  
17 let in štiri dni z velikimi uspe-  
ki vodil katoliško cerkev, je umrl  
v petek ob 5:31 zjutraj papež  
Pij XI.

Pred dvema letoma je začel bo-  
lehati, a se v Castel Gandolfu po-  
pravil, vendar ne popolnoma. Pre-  
tekli teden pa se je nekoliko pre-  
hladil, dobil nato astmo in srčni  
krč, premagal prvo krizo, okrog  
4. ure zjutraj pa je dobil nov na-  
pad, ki je bil tako hud, da so  
zdravniki izgubili vsako upanje.  
Ohranil je še do zadnjega popolno  
prisotnost duha in je še malo pred  
svojo smrtjo blagoslovil vse na-  
vzočne, med katerimi je bil tudi  
drž. tajnik kardinal Pacelli. Kakor  
poročajo listi, so bile njegove zad-  
nje besede »Mir, mir, o Jezus!«

Pokojnega papeža prištevajo ka-  
toliška cerkev med svoje največje  
in najpomembnejše poveljare. Ta-  
ko ga vzporeja veliki francoski  
učenjaki Maritain z Gregorjem VII.  
in Inocencem III. A tudi nekato-  
liški svet govori s polnim prizna-  
njem o velikem liku pokojnega po-  
glavarja katoliške cerkve ter zlasti  
poudarja njegove velike zasluge  
za ohranitev miru. V tem oziru so  
zlasti omembe vredne besede mi-  
nistrskega predsednika Chamber-  
laina, ki je v januarju obiskal pa-  
peža, ki mu je pri tej priliki dejal:

»Znajte, da Vam govori umira-  
joči človek. Nadaljujte s svojim  
delom za mir. Rad bi doživel uspeh  
Vašega dela in Vaših naporov.  
Toda vem, da tega ne bom več do-  
živel. Naj Vsemogočni Bog blago-  
slovi Vaš trud za mir med na-  
rodmi.«

Min. predsednik Chamberlain je  
dejal o tem svojem obisku kasne-  
je, da je bil zanj največji dogodek  
v življenju in da nikdar ne bo  
pozabil na trenutek, ko mu je si-  
volasi starček, ki se ga je že opri-  
jemala bolezen, govoril o napo-  
rih, ki jih je treba storiti, da se  
ohrani mir.

Mir je bilo glavno prizadevanje  
papeža Pija XI., a prav tako od-  
ločno se je boril za spoštovanje  
človeških pravic in to svoje visoko  
stališče dosledno poudarjal proti  
vsem. Znani so njegovi opomini na  
politične voditelje, da te pravice  
spoštujejo.

Pokojni poglavar katoliške cer-  
kve je živel v časih, ko je morala  
njegova cerkev prestati velike pre-  
izkušnje po vsem svetu in ko so  
se vodile krvave vojne vseh psov  
po svetu. Njegova historična za-  
sluga, da je tudi v teh časih  
neprestano opominjal na najvišje  
verske resnice in s tem obvaroval  
krščanski omiki njene temelje v  
vsej čistosti.

Papež Pij XI. je zato užival po  
vsem svetu največji ugled in spo-  
štovanje, kar se je tudi ob njegovi  
smrti posebno vidno pokazalo. Iz  
vseh krajev sveta, od vseh vladar-  
jev in zastopnikov narodov priha-  
jajo v Rim neprestano sožalje iz-  
jave. Izrekel je svoje sožalje tudi  
naš dvor, prav tako pa tudi nova  
vlada in vsi zastopniki naših prvih  
kulturnih in nacionalnih organi-  
zacij. Na vseh državnih poslopih  
vise v Jugoslaviji zastave na pol  
droga.

Posebno globoko pa je zadela  
vest o papeževi smrti globoko ver-  
ni slovenski narod. Z vseh hiš v  
Ljubljani vise črne zastave.

## Iz življenja papeža Pija XI.

Achilles Ratti, tako se je pisal  
papež Pij XI. pred svojo izvolitvi-  
jo za papeža, je bil rojen 31. maja  
1857. v Desio pri Milanu kot sin  
tkalskega mojstra. S pomočjo svo-  
jega strica duhovnika je študiral  
mladi Ratti v raznih kolegijih in  
bil l. 1879. posvečen na Gregorijani  
za duhovnika. Po končani bogo-  
slovni fakulteti je postal l. 1882.  
profesor na semenišču v Milanu.  
V tistih letih se je živo zanimal  
za alpinizem in bil znan kot eden

najboljših planincev. Njegova knji-  
ga o njegovih alpskih izletih je  
prevedena v vse večje jezike. Po-  
zneje je bil imenovan kot skrip-  
tor, nato pa kot konservator slavne  
knjižnice »Ambrosiane«. L. 1907.  
je postal njen prefekt ter prišel  
kot tak v stik z učenjaki iz vsega  
sveta. Štiri leta kasneje je postal  
ravnatelj Vatikanske knjižnice.

Papež Benedikt XV. je imel v  
prefekta svoje knjižnice veliko za-  
upanje in mu poveril l. 1918. zelo  
težko in delikatno diplomatsko mi-  
sijo apostolskega vizitatorja za  
Poljsko. Svojo nalogo je odlično iz-  
vedel ter bil zato l. 1919. imeno-  
van za apostolskega nuncija v  
Varšavi. Istočasno je bil posvečen  
tudi v nadškofa.

Po smrti milanskega kardinala  
Ferrarija je imenoval papež Be-  
nedikt XV. za njegovega nasledni-  
ka Rattija ter ga kmalu nato ime-  
noval tudi za kardinala.

Po smrti Benedikta XV. je bil  
pri 14. glasovanju izvoljen kardi-  
nal Ratti za papeža. Od 53 glasov  
je dobil 42 glasov, torej znatno  
več, kakor pa sta znašali predpi-  
sani dve tretjini.

Po svoji izvolitvi je blagoslovil  
vernike z zunanega balkona cer-  
kve sv. Petra ter s tem prelomil  
50 letno tradicijo. Sklenil je spo-  
razum z italijansko vlado. Vatikan  
je postal svobodna samostojna dr-  
žava ter so se s tem nehali časi  
»vatikanskega ujetništva«. Sklenil  
je nadalje še celo vrsto konkorda-  
tov, med drugim tudi s Hitlerjevo  
Nemčijo.

Pokojni papež Pij XI. je izdal  
celo vrsto okrožnic o vseh važnej-  
ših vprašanjih ter so te okrožnice  
postale temelj za ves katoliški  
svet, a imele velik vpliv tudi na  
ostali kulturni svet. S posebno  
vnemo je deloval za napredek ka-  
toliške akcije, katere ustanovitelj  
je bil.

## Gibanje prebivalstva v Sloveniji

in njegova razdelitev po poklicih  
Iz predavanja tajnika Del. zbornice F. Uratnika

V četrtek se je pod vodstvom  
univ. prof. dr. A. Gosarja vršilo  
v dvorani Delavske zbornice dru-  
go predavanje Socialno-ekonom-  
skega instituta, ki si je izbral za  
nalogo proučevanje slovenskega  
gospodarstva in pripravo delovne-  
ga načrta za bližnjo prihodnost.  
V tej smeri je g. Uratnik opisal  
razvoj prebivalstva in razložil na-  
stajajoče probleme.

Predavatelj je obravnaval vso  
snov s pomočjo diagramov in gra-  
fikonov, ki so izredno ponazorili  
celotno sliko. Kakor je omenil, so  
ga na sistematično proučevanje  
ljudske statistike navedli praksa  
pri reševanju stanovanjske krize  
po vojni in pojavi brezposelnosti  
v veliki gospodarski krizi. Po vrsti  
je prikazal naraščanje prebival-  
stva v Jugoslaviji in v sami Slo-

veniji, ki je padlo na vsakih tisoč  
oseb od 29 na 21. V piramidah za  
leti 1921. in 1931., in to po petlet-  
nih skupinah, je razvidno, da je  
padec še vedno normalen, ker je  
bilo v vojnih letih manj rojstev in  
se takratni rod, ki zdaj dozoreva,  
izkazuje tudi z manjšim številom  
porok, povečano pa je to še zaradi  
zadnje gospodarske krize. V sploš-  
nem pa je najvažnejši pojav za-

in 300 v samostojnih obratih, 2000 pa redno izseljujemo. Dosedanji gospodarski uspehi torej niso v skladu s prirastkom prebivalstva in odtok je naraven (v Jugoslavijo oziroma ven). Na kmetih je ljudstvo izgubilo na zaslužku in že strada. Jasno je, da torej dobri nauki tu ne pomagajo in da je treba iskati novih poti. Eno pot je našel odtok zadnje čase v selitvi v Nemčijo, kjer vlada začasna konjunktura. Toda prav ta črni odtok ilustrira sedanje naše kočljivo stanje.

Prijeti moramo predvsem resneje vprašanje emigracije. Uvesti bi se moralo koncentrirano izseljevanje. Upoštevati je treba, da imajo druge banovine še večji prirastek in da konkurira naša delovna moč le zaradi večje izobrazbe. Naše izseljevanje v tujino pa je brez stalnosti, na deželo se ne selijo nikjer in se zato razgube in izgube tudi narodno, pri čemer samo poučevanje slovenščine nič ne pomaga.

### Pogoji za industrializacijo Jugoslavije

so splošno ugodni in tako tudi za Slovenijo. Treba pa je predvsem proučiti vsa podeželska vprašanja, da bi se dvignilo poljedelstvo kot konsument za industrijske izdelke. Nagla industrializacija bi tedaj mogla prevzemati ves naš ljudski prirastek. Težišče vprašanja je po predavateljevem mnenju v razmahu predelovalne industrije po načrtu, in to podobno, kakor se že razvija tekstilna industrija, medtem ko bi se kovinska industrija zaradi hude tuje konkurence težje uveljavila. Za dvig industrije nam ne smejo biti potrebne žrtve prebude. Konferenca o uvedbi svobode na blagovnem trgu so pokazale, da brez svobode v zaposlitvi še ne bo mednarodnega napredka. Mogoče pa je v svoji državi uvesti načrtno gospodarstvo.

Za uspešnost dela v tej smeri si je določil Soc. ekonomski institut sledeče naloge: pokazati vsa dejstva, ker je treba upoštevati vse hkrati. Pričeti je treba usmerjati inteligenčni naraščaj, sile in zaposlitev; voditi emigracijo in sicer tudi v kmetijske poklice, jo organizirati. Za pripravo sestavlja zavod statistiko prebivalstva in proučuje njegove potrebe. Napake liberalizma so bile v bistvu te, da je bil brez računa in brez pregleda in da ni upošteval gibanja dohodkov ljudstva kot vzroka v zakonu ponudbe in povpraševanja. Ta zakon je zato kot regulator že odpovedal. Začeti je treba gledati na gospodarstvo zaradi ljudi in ga vzporejati.

Kratka debata je pokazala, da je globoko zasnovano predavanje napravilo na občinstvo močan vtis in prineslo mnogo novega. Kot glavno vprašanje pa se je ponavljal predvsem dvom, ali je pri nas dovolj smisla za izvedbo primerne gospodarskega načrta, in kako bi se dalo doseči pri odločitvah čim hitrejši več razumevanja za potrebe celote.

### Nova banovinska cesta

se začne letos graditi iz Maribora v Ptuj po levem bregu Drave. Po desnem bregu poteka državna cesta, ki pa je v zelo slabem stanju in je tudi preveč obremenjena. Vzdušje Drave je sicer na levem bregu že banovinska cesta med Mariborom in Ptujem preko Vurberga, ima pa mnogo hudih klanecv in ovinkov ter je precej ozka, tako da za večji promet ne prihaja v poštev. Načrt predvideva razširjenje stare ceste do klanca pod Vurbergom, potem pa zapusti trasa staro smer in poteka skoraj vedno po ravnini do Ptuja. Nova cesta bo za 2 kilometra krajša od dosedanje in bo veljala 2 milijona dinarjev. Komisija banke uprave si je teren že ogledala in sedaj se bodo izdelali podrobni načrti. Kakor naglašajo, se bodo dela začela še letos.

## Novi cenik I.—V. trvdke Pinter & Lenard, železnina v Mariboru

Tvrška Pinter & Lenard v Mariboru je koncem leta 1938. izdala svoj cenik, ki je v resnici reprezentativno delo.

Cenik obsega 400 strani in ima naslednje dele: I. Splošno, II. Orodje, III. Okovje, IV. Kuhinjska posoda, V. Peči in štedilniki. — Cenik kaže, da je tvrška veliko žrtvovala za izdajo res lepega in vzornega cenika, ki bi bil vreden velikega ugleda, katerega uživa tvrška na našem trgu. Obseg velikega truda in skrajno zamudnega dela nam dokazuje tudi to, da je tvrška, kakor nam piše v sprememnem pismu, delala na ceniku polna tri leta. Ceniku se pa tudi pozna, da je bil delan in sestavljen z veliko ljubeznijo in velikim stvarnim poznavanjem materije.

Predvsem moramo pohvaliti vzoren tisk tiskarne Hinko Sax v Mariboru, ki je pokazala ravno s tem cenikom, da je kos še tako kompliciranemu delu. Tisk je razločen in tabele pregledne. Številne slike so jako nazorno in lepo natisnjene. Notranja ureditev je smotrena. Posamezni predmeti so navedeni najprej z debelim tiskom v slovenskem in hrvaškem jeziku; označba predmetov je navedena v oklepaju z drobnim tiskom tudi v nemškem jeziku, kar smatramo za nekako koncesijo naši starejši ge-

neraciji, ki je zrastle z nemško terminologijo. Ostali tekst cenika je samo slovenski. Potemtakem je tvrška izdala po vojni prvi slovenski cenik v železninski stroki. S tem je omogočila, da bomo tudi Slovenci dobili enkrat res slovensko označbo vseh predmetov, orodja itd. Po izdaji tega cenika ni več opravičljivo, če se za označbo posameznih predmetov poslužujemo nemškega ali nemško popačenega naziva.

Zanimali smo se, kako je firma označila razno orodje, gospodarske predmete, kuhinjske potrebščine. Videli smo, da se je poslužila povsod raznih nazivov, kolikor so se pri nas že udomačili. Kjer takih nazivov v slovenščini še nimamo, oziroma kjer še niso udomačeni, jih je, kolikor smo se mogli prepričati, nadomestila z razumljivimi novimi izrazi, ki se utegnejo udomačiti v naši terminologiji, ker so prav srečno izbrani. Kjer smo v zadregi, kaj naj novi izraz pomeni, nam slika pokaže, kakšen predmet je hotela tvrška označiti z novim nazivom oziroma izrazom. Priznati moramo, da smo cenik ravno radi terminologije skeptično vzeli v roke. Toda že površen pregled nam je pokazal, da je knjiga tudi v tem pogledu vzorna. Tvrška se je res potrudila, da nam navede

kolikor mogoče umljive izraze. Sicer se nam je zdel eden ali drug izraz na prvi pogled nenavaden, toda pri premišljevanju, kako bi ga bolje nadomestili, smo prišli do prepričanja, da je tvrška res od raznih izrazov izbrala one, ki so najboljše, najprikladnejše in najbolj razumljive.

Preglednost cenika povečuje v izdatni meri izčrpno kazalo v slovenskem, hrvaškem in nemškem jeziku.

Prav veseli nas, da moremo zabeležiti tako izdaten napredek naše slovenske tvrške. Napredka ne pomeni samo za firmo, temveč je zbog izbrane terminologije cenik tudi s slovenskega stališča velik korak naprej. Tvrška je s svojim cenikom pokazala, da je bogato asortirana in da more v polni meri zadostiti vsem zahtevam, katere je danes mogoče staviti v železnarski stroki.

Želimo ji, da bi ji cenik bogato izplačal veliki trud, ki ga je imela z izdajo, da bi slovenski trgovci pridno segali po njem in se ga tudi v obilni meri posluževali. Naša iskrena želja je, da bi tvrška Pinter & Lenard posnemala tudi druge železnarske stroke in vsaj nekaj pripomogle, da se terminologija v slovenščini ustanovi in udomači.

## Vprašanje naše zunanje trgovine

### Sodelovanje državnih gospodarskih ustanov

V kabinetu trgovinskega ministarstva je bila pod predsedstvom trg. ministra Tomića konferenca, katere so se udeležili guverner Nar. banke dr. Radosavljevič, gen. direktor Prizada Edo Marković, zastopnik upravnika Zavoda za pospeševanje zun. trgovine Andrič in svet. trg. min. Djordjevič. Konferenco je sklical trgovinski minister, da pride do intimnega sodelovanja med Narodno banko, trg. ministrom, Prizadom in Zavodom. Na konferenci se je izrekla želja, da bi vse te ustanove v vseh zun. trgovinskih vprašanjih nastopale sporazumno, ker vsa ta vprašanja zadevajo interese vsega narodnega gospodarstva. Zlasti se je naglasila želja, da Nar. banka glede vseh devizno-političnih ukrepov predhodno zasliši druge vplivne gospodarske činitelje.

K tej vesti moramo pripomniti, da se je treba naravnost čuditi, če tega sodelovanja doslej še ni bilo. Če kdo, potem bi vsaj vse državne gospodarske ustanove morale voditi eno trgovinsko politiko. Konferenca pa dokazuje, da dosedaj enotne drž. trgovinske politike ni bilo, temveč je vsaka državna gospodarska ustanova vodila svojo trgovinsko politiko. Samo naravno je, če potem tudi naša trgovinska politika ni bila uspešna in če smo zlasti glede devizno-političnih odredb doživljali vedno nova presenečenja.

Mislimo, da pa še vedno ne zadostuje, če se doseže sodelovanje vseh državnih gospodarskih ustanov, temveč je potrebno, da pridemo do sporazumnega sodelovanja vseh državnih in vseh glavnih zasebnih gospodarskih ustanov glede vseh vprašanj, ki se tičejo naše zunanje trgovinske politike. Šele v tem primeru bodo temelji te politike res na dobrih temeljih, šele v tem primeru pa bodo tudi v resnici upoštevani interesi vseh naših glavnih gospodarskih panog.

Sodelovanje samo drž. gospodarskih ustanov more povzročiti, da se bo še bolj utrdil birokratizem v gospodarski politiki. Nikjer pa ni birokratizem tako zgrešen, ko v gospodarskih vprašanjih. Zato ne le sodelovanje gospodarskih ustanov, temveč tudi vseh zasebnih gospodarskih organizacij, zlasti zbornice, Zvez trgovskih združenj itd.

A tudi sodelovanje vse javnosti bi bilo potrebno. Zato pa je treba tudi časopisju omogočiti, da s svojo konstruktivno kritiko sodeluje pri urejanju gospodarskih vprašanj. Marsikatera škoda bi se obvarovali, če bi mogli tudi naši časopisi prosto sodelovati pri določevanju naše gospodarske in zlasti zunanje-trgovinske politike. Zato pa se naj to sodelovanje tudi ne odklanja, temveč treba naravnost delati na to, da pride do tega sodelovanja.

## Zasedanje trg. ind. zbornic v Beogradu

V Beogradu se je končala dne 9. februarja seja vseh trgovinsko-industrijskih zbornic v državi. Za ljubljansko zbornico se je udeležil seje gen. tajnik Ivan Mohorič. Konferenco je vodil podpredsednik trgovinske zbornice v Beogradu Voja Petković. Na konferenci so bile zastopane vse zbornice razen splitske in podgoriške.

Konferenca je najprej razpravljala o vprašanju reforme davka

na poslovni promet za les in drva ter je izdelala načrt za nadaljnje proučevanje in za rešitev tega vprašanja. Glede davka na poslovni promet, ki ga plačujejo izvozniki za proizvode, katere prodajajo Prizadu, je bilo soglasno sklenjeno, da bi se ta promet na vsak način moral oprostiti plačevanja tega davka.

Posebno podrobno je razpravljala konferenca o pavšaliranju

pridobnine za male trgovce. Ko so se proučili vsi momenti, ki so v zvezi s tem vprašanjem, je bilo sklenjeno, da predlože zbornice to vprašanje pred svoje pristojne forume.

Soglasno se je ugotovila potreba, da se čimprej izvolijo člani ravateljstev in nadzorstev pri zavodih delavskega zavarovanja. Na vsak način naj bi se storilo vsaj to, da bodo posamezne gospodarske skupine zastopane v dotičnih zastopih sorazmerno njih zainteresiranosti, oziroma njih prispevkom za dotični organ delavskega zavarovanja.

Konferenca je nadalje ugotovila, da nastajajo za zbornice pripadnike velike škode, ker je informacijska služba o raznih pogojih sedanje naše zunanje trgovinske politike zelo nepopolna in počasna. Zato se želi, da se takoj začne izvajati resolucija o reorganizaciji informacijske službe Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine kakor je bila predlagana že v novembru 1937.

Nato je konferenca izdelala skupne pripombe k osnutku novega carinskega zakona, ki ga je dostavilo finančno ministristvo vsem zbornicam v izjavo.

Govorilo se je tudi o nujnosti volitev v ustanove delavskega zavarovanja.

Posebno pažnjo je posvetila konferenca vprašanju tečaja nemške klirinške marke. Mnogo se je na konferenci razpravljalo tudi o kreditiranju gospodarstva po državnih denarnih zavodih.

Sklenjeno je bilo, da se konferenca znova sestane dne 21. februarja v Novem Sadu ter se bo na tej konferenci razpravljalo samo o osnutku novega carinskega zakona.

Delegati zbornic so obiskali tudi guvernerja Narodne banke ter govorili z njim o raznih vprašanjih iz delokroga Narodne banke. O številnih aktualnih davčnih vprašanjih pa so konferirali zastopniki zbornic z načelnikom davčnega oddelka v finančnem ministristvu dr. Sladovićem.

O sklepih konference so poročali delegati tudi trg. ministru.

Opozarjamo na današnji oglas Prometne banke d. d. v Ljubljani ter jo toplo priporočamo vsem cenjenim naročnikom.

## Politične vesti

Konferenca Balkanske zveze, ki bi se morala začeti 16. februarja, je odložena zaradi sprememb v jugoslovanski vladi.

Iz Grške se poroča, da ni izključeno, da pride do spremembe režima, ker je vlada Metaksasa med narodom nepriljubljena.

Romunski zunanji minister Gafencu obišče Varšavo meseca marca.

Romunska policija je odkrila komplot, ki so ga organizirali člani bivše »Železne garde« protti notranjemu ministru Calinescu. 20. februarja, na obletnico nove romunske ustave, bi čakali člani garde na več krajih ministra Calinesca z ročnimi granatami. Policija je aretirala 25 ljudi.

Romunski državni podtajnik za tisk je potrdil vest časopisov, da Zidje ne morejo postati člani vladne stranke »Fronta narodne obnove«.

Napovedanega obiska francoskega zunanjega ministra Bonnetta ne bo, ker se boje nemški odgovorni državniki, da bi moglo to potovanje vzbuditi v Italiji nezaupanje.

Francoski parlament se sestane 15. aprila, da izvoli novega predsednika francoske republike.

Za vrhovnega poveljnika vseh francoskih vojnih sil je bil imenovan načelnik glavnega generalnega štaba general Gamelin.

Pariška policija je izvršila hišno preiskavo pri treh nemških novinarjih v Parizu ter nato dva aretirala. Oba prideta pred sodišče.

Emery, bivši prvi lord admiraltete in bivši angleški kolonialni minister, je ustanovil pred kratkim v spodnji zbornici odbor za obrambo kolonij. Sedaj je stopil v stik tudi s francoskimi kolonialnimi krogi ter imel v Parizu govor, v katerem je odločno nastopil proti vrnitvi kolonij Nemčiji. Poudaril je nujno potrebo najožjega sodelovanja Francije in Vel. Britanije na vseh poljih.

Dočim si Francija in Vel. Britanija zelo prizadevata, da bi se sklenilo premirje v Španiji, se oba španska tabora pripravljata z vso naglico na odločilno borbo. Gen. Franco je svoje čete že odpoklical iz Katalonije in pripravlja ofenzivo na dolgi fronti.

Ker so Angleži posredovali pri zasedbi Minorke, svare nemški listi generala Franca, da ne zaupa zapadnim velesilam, ki da mu hočejo izvititi zmago iz rok. Listi nadalje naglašajo, da se more general Franco popolnoma zanesti na nemško in italijansko podporo in da mu bo ta zadostovala. Nemški listi seveda tudi odobravajo, da je Mussolini povečal pogoje za umik italijanskih čet iz Španije.

Po nekaterih vesteh bosta Francija in Vel. Britanija priznali vlado gen. Franca po padcu Madrida, po drugih vesteh pa že v kratkem brez ozira na potek vojnih dogodkov. Francoska vlada bo sklepala o priznanju vlade gen. Franca v torek, angleška pa v sredo, da bi mogel v četrtek francoski poslanik že izročiti svoja poverilna pisma.

General Miaja, ki je postal vrhovni poveljnik vseh španskih republikanskih čet, je izjavil, da se bo republikanska Španija borila še nadalje in da ne bo odnehala. Dejal je, da ima pol milijona vojakov na fronti, pol milijona pa v rezervi. Vojska je izvrstno disciplinirana in more vzdržati borbe.

Preds. republikanske vlade Negrin se je vrnil v Madrid, ki je zopet postal sedež republikanske vlade.

Vsi Španci morajo po naredbi guvernerja zapustiti Gibraltar, ker se delajo v mestu nove utrdbe in novo letališče.

Ministrski predsednik Spaak je vrnil mandat, ker ni mogel premagati vseh težav, ki so povzročile vladno krizo. Mandat za sestavo nove vlade je dobil nato Henry Jaspar, član katoliške stranke.

Vsi poskusi, da bi se odpravila sedanja belgijska vladna kriza, so se ponesrečili. Prof. Martens je izjavil, da nikakor ne bo odstopil in da vztraja na svojem imenovanju za člana flamske akademije.

Japonci so izkrcali svoje čete na južnem delu otoka Hajnan, ki leži nasproti francoski Indokinji. Japonci utemeljujejo svoj korak s tem, da je bila zasedba otoka iz vojaških razlogov neobhodno potrebna, ker se more samo na ta način preprečiti, da bi dobivala Kitajska iz Indokine orožje. Zastopnik japonskega zunanjega ministra je izjavil novinarjem, da o zasedbi otoka Francija ni bila obveščena, pač pa Italija in Nemčija.

Francoska vlada je zahtevala od japonske vlade pojasnila o vzrokih, značaju in trajanju zasedbe otoka Hajnan.

V japonsko pomorsko oporišče na Koreji Rasin, ki leži nasproti Vladivostoku, je prišlo več japonskih vojnih ladij, ki ostanejo tam, dokler se ne končajo japonsko-sovjetska pogajanja zaradi ribolova.